چیرۆک/ شەقامە بازنەییەکان -10-… رەسوڵ بەختیار

لە هەموو بازنەکانی جیهان کێشە و گرفتەکان بوونی هەیە و بەردەوامە، بەردەوامبوونی کێشەکان، بەپێی دەخ و ئاکار و نەریت و کێشەکان گۆڕانکاریان بەسەردا دێ، لە شەقامە بازنەییەکانی ئەم کیشوەرە
کێشەیەکی گەورە لە نێوان بازنەی یەکەم و بازنەکانی دیکە هەیە، کاتێک چەندین بازنەی دیکە دروست بوو کێشەکە زیاتر پەرەی سەند.

- کێشەی چی، هەر لەخۆتەوە دەتەوێ کێشە بخەیتە ئەو نێوەندەوە، لەوەتەی هەین، هەر وابووین، هەر وا دەبین، سروشتی ئێرە وایە.
- ناکرێ، دەبێ هەموو شتەکان وەکخۆی باس بکرێ، ئێمە کەس ناکەین بە قارەمان و پاڵەوان.
- پاڵەوانی شەقامە بازنەییەکان، ئێستا بەشێکیان خاوەن هەموو شتێکن، ڤیلا و مەزرەعە و چوونە دەرەوەی وڵات و کۆمپانیای زەبەلاح و هەموو شتێک.
- ئەی بەشەکەی دیکە؟
- کەوتوون و پیربوونە، کەس لێیان ناپێچێتەوە، وەک ئەوەی هیچ کات، بەم بازنانە گوزەریان نەکردووە.
  پێم سەیرە، زۆرێک لەوانەی لەشەقامە بازنەییەکان لەدایکبوون، هەندێ چیرۆکی سەیر دەگێڕنەوە سەبارەت بە شەڕە بەرد لە نێوان گەڕەکەکان، لەم شەڕە بەردی نێوان گەڕەکەکان رۆژانە سەری چەندین کەس دەشکا،
- ئەم کارە زۆر بڕی نەکرد، ئەوانەی سەریان دەشکا لەرۆژێکی ئاساییدا کەسی سەر شکاو چەندین کەسی لەگەڵ خۆیدا دەبرد و بەبەرد هەرشیان دەکردە سەر کۆڵانی گەڕەکەکانی دیکە، زۆر جار پەنجەرەی ماڵان دەشکا و زیانێکی زۆر بەر خەڵک دەکەوت.
  کاتێک ئەم رووداوانە لەچاپخانە و دانیشتەکان باس دەکران دەبووە هۆی پێکەنین و گاڵتەکردن بەیەک.
  مێژووی ئەم رووداوە زیاتر لەپەنجا ساڵە، بەڵام هاوسەردەمەکان، کاتێک باس لەدووبەرەکی و خۆ جیاکردنەوە، چەندین باسی لەمجۆرە دەخەنە روو، کە رۆژانێک خەڵکی شەقامە بازنەییەکان پێوەی تلاونەتەوە و کێشەیەکی گەورەی ئەو کات

بووە،

ئەم شەقامە بازنەییانە لەوەتەی هەیە خەڵکی غەریبی بەخۆیەوە گرتووە، بەڵام چەن ئەمجۆرە کارانە روویداوە، دیارە بە خۆ رزگارکردن لەم بابەتە یەکسەر دەڵێین: سیاسەتێکی لە پشت بووە، کە تا ئێستا ئەو سیاسەتە پەیڕەو دەکرێ، بەڵام بەشێوەیەکی دیکە.

لەساڵانی شەستی سەدەی رابردوو، شەقامە بازنەییەکان، کێشەی گەورەی تیایدا رووداوە، چاپخانەکان بەشێکی زۆری شوێنی دانیشتی شوعییەکان بووە، ئەو چاپخانانە سەرەڕای ئەوەی هەندێکجار بێتە شوێنی رۆشنبیری، تیایدا بەیاننامەی تیادا بڵاوکراوەتەوە چ بەنهێنی یان بەئاشکرا، زۆرجاریش کۆبوونەوەی نهێنی تیایدا ئەنجامدراوە، کاتێک حزبە نەتەوەییەکان گەشەی کردووە، زۆر کێشە کەوتەتە نێوان حزبە نەتەوەییەکان و چەپەکان

ئەمە لایەنێکی شەقامە بازنەییەکانە، کەچی لایەنی رۆشنبیری، هەر زوو بەهاتنی چاپخانە سەریهەڵدا، کاتێک لەچاپخانەیەکدا کارم دەکرد، سەیرم پێهات ئەم چاپخانە بچووکە چ ئەرشیفێکی مەزنی هەیە.

- دەزانی تا ئەم چاپخانەیە هاتەتە سەر پێ خاوەنەکەی چ ئێش و ئازارێکی بینیووە؟
- چۆن لەچ روویەکەوە؟
- خاوەنی ئەم جاپخانەیە زیاتر لەشەست جار گیراوە و براوەتە بەندینخانە.
- بە چاپکردنیش لەو سەردەمە تاوان بووە؟
- نەخێر تاوان نەبووە، بەڵکو خاوەن چاپخانەکە بەوە تاوانبارکراوە، کە جەندینجار گۆڤاری نەتەوەیی لەو چاپخانەیە چاپکردووە، هەندێکجاریش چەندین تۆمەتی هەمەجۆریان ئاراستەی خاوەن چاپخانە و ئەوانەی لەوێ شاگرد بوونە کردووە.

لەنێو بازنەی یەکەمدا ئەوانەی نووسەر و رۆشنبیری سەردەمی خۆیان بوونە، بەپەنجەی دەست دەژمێردرێن، هۆیەکیشی ئەوە بووە، زیاتر ئەوان خەریکی کاسبی خۆیان بوونە و زۆر بەکەمی بواریان هەبووە کتێب و رۆژنامە بخوێننەوە، بەڵام خوێندەوارەکانیان بەتایبەتی مامۆستاکان خوێنەری باشبوون، هەردەم رۆژنامە و کتێبی ئەو سەردەمەیان پێ بووە، ئەگەریش برادەرێکی نزیکی نەبوایە، زۆر حەزی نەدەکرد گفتوگۆ بکات.

لەبازنەی دووەم و سێیەم نووسەری گەورەی تیادا هاتەتەکایەوە

و توانیوویانە بازنەکان تێپەڕێنن و ببنە هەمایەک لەناوچەکەدا، دیارە کێشەی هزری و بیرکردنەوە لە هەموو رووەکانەوە لەنێوان نووسەر و بیرمەندانی بازنەکان دروستبووە، لەهەشتاکانی سەدەی بیستەم بەشێکیان بە بەرژەوەندی خۆیان لەهەموو روویەکەوە چەپڵەیان بۆ دەسەڵات و رژێمی ئەو کات لێدەدا، ئەوان لەزۆربەی شتەکان سوودمەند بوون، بەشەکەی دیکەی نووسەران و رۆشنبیران چوونە شاخ، بەقسەی خۆیان ئەوان پیاوی ئەو نەبوونە چەک هەڵگرن، بەڵام لەو شاخانە لە چەندین بڵاوکراوەی شاخ دەیانووسی.
لەلایەکی دیکەوە ئەو بەشەی چووبوونە شاخ نەیانتوانی بەردەوام بن، بۆیە روویان لەهەندەران کرد، دەبێ ئەوەش بڵێن، لەو سەردەمە شەڕەی نێوان عێراق و ئێران لەوپەڕی دابوو، بۆیە لەترسی سەربازی روویان لەشاخ و هەندەران کردبوو.
لەدوای راپەڕین، کاتێک لایەنەکان هاتنەوە ناو شار دووبارە هەموو ئەو رۆشنبیر و نووسەرانە بە جارێکی دیکە بوونە دوو بەرە، کاتێکیش شەڕی ناوخۆیی روویدا رق و قینەی چەند ساڵەیان دژ بەیەکتر هەڵدەڕژاند، ئەمانە چیرۆکی نەبڕاوە و بەردەوامە.
با لەوەگەڕێن، هەندێک دیمەن لەم دوایەدا بینیم، بووە جێگەی سەر سوڕمان لەلام.
ماوەیەک بوو، بەکۆڵانەکەمان رەتدەبوو، لەدوورەوە سەیرم دەکرد، ئەو وەک هەر کەسێکی ئاسایی وابوو، رێکپۆش بوو، بەڵام هیچ کات سەیری ئەولا و ئەولای خۆی نەدەکرد، ماوەیەکی دوور و درێژ بەو شێوەیە دەمبینی، گوێم لەدەنگی نەبوو، رۆژێک رێککەوت بەرامبەرم دەهات، سڵاوێکم لێکرد، کەچی وەڵامی نەبوو، تەنیا لەبەرامبەرم وەستا دەستێکی لەسەر شانم دانا، وەک ئەوەی بەدوای شتێکدا بگەڕێ، دەستی لەقژمدا و بەدەستەکانی رووخسارمی پشکنی، پێمگوت: تۆ لەم کۆڵانەی حەز دەکەم یەکتر بناسین، پێدەچێ تۆ کوێرێکی بەتوانا بی و هەردەم دەتبینم بەهێمنی بەرێدا تێدەپەڕی، تۆ قوتابی کۆلیژی یان پەیمانگە…ئەو دەیویست قسەیەک بکات، بەڵام هەرچەندی دەکرد، نەیدەتوانی ورتەیەک لەدەمیدا بێتە دەرەوە، بۆیە بەبێ خواحافیزی ملی رێی نا.
لام سەیر بوو، بۆیە هەردەم حەزم دەکرد لەدوور و نزیکەوە بیبینم، ئەوەی لام سەیر بوو رۆژێک بینیم وەک گەنجەکانی ئەم رۆژگارە ئامێرێکی میوزیکی بەپێچراوی لەناو چەرمێکدا بوو،

دڵخۆشبووم، گوتم دیارە ئەم كوڕە گەنجە كاری هونەری دەكات و میوزیک دەژەنێ، هەرچۆنێک بێ چەندین رۆژی دیکە بەو شێوەیە بینیم، هەندێک رۆژ دایک و باوکی یان خوشک برایەكانی لەگەڵیدا بوون، ئەوەی گرنگ بوو، یەکێک ل□ برایەكانیم ناسی، ئەو زانی چەندین پرسیارم هەیە، بۆیە یەكسەر گوتی : لێهاتی برام نەخۆشی ئۆتیزمی هەیە، ئەو قوتابی میوزیکە، ئاگاداری□ كاتێک بەكۆڵان بەتەنیا بوو رایمەگرە، نەوەک كاردانەوەیەکی خراپ ب□رامبەر بکات، ئێمە چەندین دەفتەر دۆلارمان خەرجکردووە تا هەرچۆنێک بێ سەدا چل وەک مرۆڤێکی ئاسایی بێ، مامۆستا و قوتابییەكان هەموو ئاگاداری ئەون، هەردەم بۆ گەشت و سەیرانەكان لەگەڵ خۆیان دەیبەن، تەنیا دڵی ئەو رازی دەكەن. لێهات بەردەوام بەخۆی ئامێرە میوزیکەكەی دەبیندرا.
رۆژێک بەرامبەرم وەستا بەئاماژەی رووخسارییەوە دیار بوو، دەوێ شتێکم بداتێ، كاتێک بەرامبەری وەستام، یەكسەر كاغەزێکی رەنگاوڕەنگی دایە دەستم، كاتێک سەیرم کرد چەند وێنەیەکی خۆی بوو، لەلایەک كەمانجێکی دەژەنی و لەلایەکی دیکەوە ئۆڕگی دەژەنی، لێهات كاتێک ئەو پەڕەكاغەزەی دامێ، بەبێ ورتە رۆیشت. كاتێک سەیری تەواوی ئەو كاغەزە رەنگاو ڕەنگەم کرد، تیایدا نووسرابوو، خۆشحاڵین بەئامادەبوونتان لە کۆنسێرتی میوزیکەكانی لێهات، كاتە دەی بەیانی رۆژی پێنجشەممە دانرابوو، زۆر حەزم دەكرد، هەر زوو رۆژی پێنجشەممە بێ، تا بەدەم داوەتەكەیەوە بچم، رۆژی پێنجشەممە لەپێش هەمووان لەبەردەم هۆڵەكەدابووم، هێدی هێدی خەڵک دەهاتن، وایلێهات بەردەم هۆڵەكە جێگە نەمابوو بووەستیت.
لەدوورەوە بینیم لێهات بەپۆشتەیی لەئۆتۆمبیلەكە دابەزی، كاتێک سەری بڵند کرد، یەكسەر لەدوورە روانییە من، بەئاماژەی چاوەكانی دیار بوو، بەهاتنم زۆر حۆشحاڵە، كاتێک لەدەسپێکی کۆنسێرتەكە، یەكێک هاتە سەر تەختەی شانۆ و داوای لەلێهات کرد بێتە سەر تەختەی شانۆ تا دەست کۆنس□رت□كەی بکات، لێهات لەپشتەوە دانیشتبوو، كاتێک هەڵسا، بەهەنگاوی ورد، دەستی لەسەر شانی هەموو ئامادەبووان دانا، ئەمکارە نزیکەی نیو كاتژمێری خایاند، خەڵكەكەش ئەمەیان لەلا ئاسایی بوو، لەپاشاندا یەكسەر چووە سەر تەختەی شانۆ، بێ یەک و دوو، بەرامبەر بەئۆڕگەكە بۆوە و دەستی بەژەنین کرد، هەر لەسەرەتاوە هەمووانی سەرسام کرد، كاتێک ئاوڕم دایەوە دایک و باوک و خوشک و برایەكانی فرمێسک لەچاوەكانیان دەهاتەخوار، هۆڵەكە بێدەنگ، کەس ورتەی لێوەنەدەهات، منیش

بەدەست خۆم نەبوو، لەدڵەوە دەگریام، هەر من وا نەبووم بەڵکو هەموو ئامادەبووانی هۆڵەکە دەستیان لەسەر چاوانیان دانابوو، فرمێسک لەچاوانیان دەهاتەخوار.

ئەم دیمەنە و سەدان دیمەنی دیکە لەنێوەندی ئەم بازنانە بوونی هەیە.

هەرچۆنێک بێ دیمەنەکان بەردەوام دووبارە دەبنەوە، ژیان خۆی وایە، منداڵێکی ئۆتیزم ئەگەر گرنگی پێبدرێ لەوانە داهێنان بهێنێتە ئاراوە، لەم سەردەمە جەنجاڵەدا سەدان و هەزران کێشەی بێ چارەسەر ماونەتەوە، هەندێ کێشە هەن، کێشەی باب و باپیرانمان، کەجی تا ئێستا چارەسەر نەکراوە، چونکە کەسێک نییە بەدوای چارەسەری کێشەکانەوە بچێ

بەهەمان شێوەی ل□بهات کەسانێک هەن ژیانیان ئێستا لەوپەڕی ناخۆشییە و کەس لێیان ناپرسێتەوە، ئەوانە رۆژانێک ژیانیان لەپێناو ئەو بازنانە بەختکردبوو، کەچی ئێستا وەک بێ نەوایەک وان، نەخۆش و پەککەوتەن، چیرۆکی ئەوانە دەکرێ یەک لەدوای یەکتردا بگێڕینەوە، چونکە کەسانێک بوون بۆ سەرفرازی شەقامە بازنەییەکان تێکۆشاون، بەڵام ئێستا ئەوانە لەسووچێکی ماڵەکانێان کەوتوون، بێ ئەوەی کەس لێیان بپێجێتەوە، هیوایانە رۆژێک پێشتر کۆچی دوایی بکەن و نەبنە بارگرانی بەسەر کەسەوە.

رۆژانێک ئەوانە بارگرانی زۆر کەسیان بەشانەوە بوو، بەڵام ئێستا قبووڵ ناکەن ببنە بارگرانی بەسەر کەسەوە.

تەنیا داخ لەو رۆژانە دەخۆن، کە خزمەتی کەسانێکیان کردووە، ئێستا بەتەلەفۆنێک، کە هیچی تێناچێ، هاوڕێیە دێرینەکەیان بەسەر ناکەنەوە.

باوەڕ ناکەم رۆژگاڕ وا گۆڕابێ، بەڵام تەنیا ئەو چەند وشەیەم لەدەست دێ، کە لێرەدا بۆ ئێوەی باس دەکەم.

هەموو کات باسی لەنووسین و پرۆژەکانی دەکرد، هەردەم پێیوابوو بەنووسینەکانی دەتوانی جوانترین وڵات و سیستەم بهێنێتەکایەوە، بەڵام ئێستا لەجێگە کەوتووە، هیچ شتێکی لەخەیاڵ نەماوە.

ئەو پێشتر لەشاخ و کێوان شەڕی بۆ بستە خاکێک کردووە، چەندین ساڵ ئاوارەی وڵاتان بوو، کاتێک گەڕایەوە سەر و ریشی سپی سپی، بێ تاقەت و وزە تەنیا سەیری دەوروبەری دەکرد، پێی سەیر بوو، ئەوانەی لەسەردەمێک زوڵم و زۆریان دەکرد، ئێستاش وەک ئەو کات خانووەکانیان بەرزترە لەخەڵکی ماندوونەناس، ئەمە دەبێ چ حکمەتێکی تیادا بێ، یان دەبێت بگ□□ن□و□

چوارگۆشەی یەکەم، کە هەزار و دەوڵەمەند هەردەم بوونیان هەیە، ئەی چ جای ئەوانەی لەسەردەمانێک لەگەڵ رژێم دەستیان تێکەڵ کردبوو، ئێستاش بەهەمان شێوە لەگەڵ دەسەڵات و رژێم دەستیان تێکەڵکردووە.

-ئیتر ژیان وایە، هەر ئەوان جوانترین و بەرزترین کۆشک و تەلاریان هەیە، کەچی خەڵکی رەسەنی شەقامە بازنەییەکان کەوتوونەتە دەرەوەی شار، دەیانەوێ هەر جۆنێک بێ ئەو تەمەنەی ماویانە بەئاسوودەیی بەڕێ بکەن.

-ناکرێ لەهەموو سەردەمێک هەر ئەوان باڵا دەست بن، کەچی کوڕ و کچانی هەزار و نەداری شەقامە بازنەییەکان هەوڵیانداوە، تا بەم رۆژە بگەین.

-ئەوە تۆ چی دەڵێیت، لەوەتەی دونیا دونیایە هەر وابووە.

کێشە و گرفتی ئەو شەقامە بازنەییانە هەرگیز تەواو نابێ، چۆن بڕۆین و بێن هەر دەگەڕێنەوە چوار گۆشەی یەکەم، وشەکان، وتارەکان، بانگەواز و داخوازییەکان دووبارەیە، ئەو دووبارە بوونەوە نەوەیە دڵ و دەروونمانی پڕ لەگومان و لێکدانەوە کردووە، لێکدانەوەیەک هەر چی بکەین هەر دەگەڕێنەوە چوار گۆشەی یەکەم.

شاخ و چیاکانیش دەڕواننە گومان و گریمانەکان، ئەو کاتەی هەمووان یەک ئاست بووین، کەس بەکەس بەخیلی نەبرد.

ئەو نەتەوانەی لەنێوەندی شەقامە بازنەییەکان بوون، هیچ کات نە ئێمە نە ئەوان جیاوازی نەدەکرا، هەتا هەڵگری باوەڕ و ئاینە جیاکانیش لە بۆنە و ئاهەنگ و ناخۆشییەکان بەشداری یەکترمان دەکرد.

رەسوڵ بەختیار